

VAN EEN VROEG - GOTISCHE KATHEDRAAL MET OSSENTOREN EN DE TIJD VAN DE BARBAREN

door Jozef Goderis

Het ene slaat op Laon vanaf de 12de eeuw, het andere op Marle, van rond de 6de – 7de eeuw. De 49ste V.O.B.o.W.- WAR excursie zit er weer op. Zeventien ingeschrevenen waarvan één zich heeft overslapen en daarna de start heeft gemist. Hij betreurt het dat hij zo niet mee kon. Blijven wachten was geen oplossing anders werd het programma in de war gestuurd. We hadden trouwens een vaste afspraak met de gids in Laon. “Maar mis de volgende afspraak weer niet, beste vriend! Je bent anders als trouwe medereiziger altijd uitermate stipt!”.

7.00 u: Het is 7.20u geworden...vertrek uit Rumbeke, Sterrebos met het Sercu – busje, bestuurd door chauffeur Tom. Negen deelnemers stappen hier op.

7.40 u: Aankomst in Kortrijk, Nieuwpoortstraat. De overige medereizigers komen erbij. Ondertussen is de mist opgetrokken en krijgen we nu een heldere kijk op het prachtig glooiend landschap van de Nord, de Pas de Calais en Picardië.

Rechts toont een wegwijzer : *Abbaye de Vaucelles*. Wij geven wat toeliching over deze abdij die we in 2002 samen met de archeosite van *Les Rues des Vignes* hebben bezocht.

Een eind verder op de autosnelweg vertellen we wat meer over het achterland van de volgende wegwijzer: *Le chemin des Dames*, weg van vreugde en verdriet.

Vreugde voor de twee jonge dames, dochters van Lodewijk XV, die hun gouvernante in het kasteel de la Bove bij Vauclair konden bezoeken. Verdriet om de meer dan 1 miljoen doden die hier vielen op deze strategische plaats tijdens W.O. I.

Laon

Als we de stad van ± 30.000 inwoners binnenrijden is het zicht op de vier torens indrukwekkend. De stad torent 100m boven de vlakte van op een getuigenheuvel. Kelten hebben er zich blijkbaar niet gevestigd. Zij volgden eerder de loop van de rivieren. Laon bestond wel reeds in de Romeinse periode. Vandaar hun naam voor de nederzetting : *Lugdunum*, en later *Laudanum*.

10.00 u: Wij bereiken *L' Office du Tourisme* en worden opgewacht door onze Nederlands - talige gids Marita. Vorig jaar heeft zij mijn familiegroep begeleid. Om haar vlotte uitleg en deskundigheid hebben we haar dan eveneens vóór onze V.O.B.o.W. wagen gespannen. En of het lukte...Het was geen sputterende ossenwagen ...

Ze is gelukkig na de beschrijving van de drie timpanen aan de ingang van de O.L. Vrouw-kathedraal, ons ook naar boven te kunnen loodsen in de galerie van de kathedraal. Deze rondgang is pas dit jaar opengesteld en enkel toegankelijk met een lokale gids. Dit is uiteraard een unieke gelegenheid om een originele sleutel van het ribgewelf van dichtbij te bekijken. De replica zit boven in het gerestaureerde ribgewelf. Heel wat originele kapitelen liggen tentoongesteld in de galerie en uit de versieringselementen daarop is een evolutie af te leiden van vroegere eeuwen naar meer recente tijd. In deze galerie, waarbij je een tiental meter boven de grond van de middenbeuk kan wandelen, nam eertijds het zangkoor plaats. Nu is het een modern opgesteld lapidarium geworden, waarin je kan rondwandelen met een enig zicht op de brandramen en het gelijkvloers van de kathedraal.

We vervolgen ons geleid bezoek met een korte stadswandeling langs vakwerkhuisen en de voormalige woningen van de kanunniken van de kathedraal.

Gids Marita wijst ons op een van de torens van de kathedraal met beelden van ossen.

De ossenkoppen van de kathedraal

Een monnik, Guibert de Nogent, vertelt: “een ossenspan die de bouwstenen van de steengroeven naar de bovenstad van Laon trok, had problemen: een van de ossen viel dood en dank zij een mysterieuze gevleugelde os, die plotseling uit de lucht te voorschijn kwam, kon het vervoer verder gaan”. Door deze legende zijn de torens van de kathedraal Notre-Dame versierd met ossenkoppen die de vier windrichtingen uitkijken.

We bereiken de Tempelierskapel. Deze aanvankelijk Romaanse kapel hoorde bij de commanderij van de Tempeliers, een orde van monniken – militairen.

Het museum van Laon

We pikken een merkwaardige gelegenheidstentoonstelling mee. Die is ter gelegenheid van *Les Journées du Patrimoine*, na meer dan een jaar, voor de laatste dag gratis toegankelijk. Zo'n kans kan je niet laten liggen. Deze expositie toont de Gallo-Romeinse en middeleeuwse collecties van het museum van Senlis, gelegen ten noorden van Parijs. Het is een unieke gelegenheid om een Romeins genezingsheiligtom (un sanctuaire de guérison) te leren kennen. In het bos van Halatte, nabij Senlis vond men in dit heiligdom talrijke ex-voto's, waarbij men de genezing van de zieken aan de goden trachtte af te smeken. In deze tentoonstelling is eveneens een merkwaardig schilderij opgenomen. Het is het kroonstuk van de tentoonstelling die hier in 2007 werd opgesteld.

L'Annonciation de Laon is de boodschap van de engel Gabriel aan Maria, een retabelstuk, (deel van een drieluk?), toen besteld door Pierre de Wissant. Hij was meer dan 30 jaar kanunnik van de kathedraal van Laon. Het retabel was gedurende eeuwen in de vergeetheid geraakt. Pas in 2004 werd het naar Parijs overgebracht voor een tentoonstelling en werd zo bij die gelegenheid gerestaureerd. In 2007 is hier in Laon een tentoonstelling opgezet over het werk van kunsthistorici en restaurateurs van dit waardevol kunstwerk uit de 15de eeuw.

Over de middag nemen we in open lucht aan een lange tafel het middagmaal (Je kan dat niet ieder jaar op 20 september!) en daarbij nog met zicht op de kathedraal! Vlotte bediening in het restaurant *Agora*. Om 13.45 u brengt chauffeur Tom ons van Laon naar Marle, een 25km verder.

Marle met het musée des Temps Barbares en de archéosite

Conservator en archeoloog Alain Nice is toch bereid ons naar behoren te ontvangen in het Musée des Temps Barbares, spijt het tekort aan gidsen bij deze drukke bezetting op Les Journées du Patrimoine. Hij leidt een video – montage in, die ons de opstelling in het museum beter doet begrijpen: de typische Merovingische wijzen van begraven: crematie en verschillende vormen van inhumatie: gewoon in een kuil in de aarde, of afgeboord met natuursteen, of tussen vier planken in een soort houten kist, of rijkelijker met prachtige decoratieve elementen, gekapt in natuursteen.

Het museum toont typische Merovingische patronen en wapens: het biconische aardewerk, de gespen en gespplaten met prachtig veelkleurig inlegwerk of intarso, de typische wapens als de *scramasax*, het eenzijdig snijdend houwzwaard en de *francisca*, de ijzeren werpbijl. Deze wapens zijn doorgaans terug te vinden in grafcontexten en zijn hier ook zo tentoongesteld.

We begeven ons nu naar het archeologische park waar, in de gereconstrueerde Merovingische gebouwen, de bewoning weer tot leven komt ter gelegenheid van Les Journées du Patrimoine: mandenvlechters, bakken in een broodoven, bereiding van een typisch Merovingische soep, spinnen van wolraad met een spinschijfje, kaartweven, kleuren van wol met allerlei plantaardige stoffen, steen kappen enz..Dit alles vormt als het ware een soort re-creatie van de levenswijze op een Merovingische boerderij. Tot hiertoe beschreven we de vredelievende activiteiten. Op het terrein achter het park kunnen we nu meer militaire

demonstraties bijwonen van een leger uit de laat - Romeinse tijd dat de strijd aanbindt tegen de Franken en Germanen. *La troupe des Francs de Marla Curtis*.
Achter de archeosite bezoeken we nog even de gereconstrueerde necropool.

Om 17.45 u wippen we terug de bus in en komen ruim voor de afgesproken tijd terug in Kortrijk en Roeselare. Dank aan de chauffeur Tom, onze penningmeester Jos (vandaag trésorier) en aan de aanwezige V.O.B.o.W. - bestuursleden en - organisatoren. Speciale dank aan de medereizigers die anderen hebben gemotiveerd om mee te komen. Plannen werden reeds gesmeed voor excursies in 2010. Oudenburg? Tongeren? Of gaan we het erop wagen: een daguitstap naar Soissons, de woonplaats van onze gids Marita.. Daar is eveneens heel wat te beleven!

Laon: stadswandeling o.l.v. gids Marita (foto J. Goderis)

Laon: gids Marita geeft toelichting in de galerie van de kathedraal (foto J. Goderis)

Laon: jongeren bewonderen een spuier van de kathedraal van dichtbij (foto J. Goderis)

Marle: Conservator en archeoloog Alain Nice in dialoog met onze trésorier (foto J. Goderis)

Marle: onze supporters bij de strijd tussen Romeinen en Franken (foto J. Goderis)

Marle: Romeinen contra Franken en Germanen (foto J. Goderis)